

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/35/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715213303
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8715213303.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: C. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX G., zastúpenej: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029 proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o určenie úveru za bezúročný a bez poplatkov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 23.10.2018 č. k. 18C/79/2015-111 takto jednodhlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol, cit.:

„I. Súd u r č u j e , že Zmluva o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 28.09.2006 uzavretá medzi C. Y., L.. XX.XX.XXXX, J. G. XXXX/XX, G. a POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598 je bezúročná a bez poplatkov.

II. Súd p r i z n á v a žalobkyni náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 52 ods. 1 až 3, § 53 ods. 1 až 4, § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1 a 2, § 2 a § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z. z. spotrebiteľských úveroch.

3. V odôvodnení uviedol, že posúdil žalobu ako dôvodnú, nakoľko bol poskytnutý úver žalobkyni na základe zmluvy, ktorú uzavrela ako spotrebiteľ a peňažné prostriedky nevrátila, ale tento úver nespĺňal náležitosti v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z., keďže chýba údaj RPMN, a preto má byť bez poplatkov a bezúročný. Zároveň úprava úrokov z omeškania 0,25 % denne v zmysle článku 6 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je v rozpore s dobrými mravmi. Mal za to, že tvrdenia žalovaného o prekážke res iudicata nie sú dôvodné. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky, táto zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Ak je rozhodcovská doložka absolútne neplatná, treba na túto doložku hľadieť tak, ako keby nikdy nebola urobená a v danom prípade bola súčasťou zmluvného dojednania účastníkov konania a takáto rozhodcovská doložka je neprijateľná a neplatná zmluvná podmienka, ktorá v neprospech spotrebiteľa spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, lebo vyžaduje, aby sa podriadil výlučne rozhodcovskému

konaniu. Rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, čo zakladá jej neplatnosť a táto neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu. Z uvedeného dôvodu vydaný rozhodcovský rozsudok nepredstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre občianske súdne konanie.

4. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a priznal úspešnej žalobkyni náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

5. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V odvolaní poukázal na to, že v danom prípade aplikácia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa nie je možná, nakoľko právny vzťah medzi žalovaným a žalobkyňou, s prihliadnutím na charakter zmluvy nie je spotrebiteľský. Zmluva o úvere bola uzavretá podľa ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. V zmysle § 261 ods. 3 písm. d) má zmluva o úvere povahu absolútneho obchodu. Z uvedeného dôvodu nemožno považovať zmluvu o úvere za bezúročnú a bez poplatkov a tým aplikovať ustanovenia právnych predpisov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv. Ďalej poukázal na skutočnosť, že Rozhodcovský rozsudok zo dňa 20.04.2017, sp. zn. SR 2616/07 predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania a to prekážku res iudicata. Z rozhodcovského rozsudku je zrejme, že rozhodcovský súd posúdil Zmluvu o úvere ako platnú a odplatnú právny úkon a na jeho základe priznal žalovanému voči žalobkyni plnenie. Pripomenul, že z hľadiska res iudicata je prípadná nesprávnosť Rozhodcovského rozsudku irelevantná a aj v takom prípade res iudicata naďalej existuje. Zdôraznil, že rozhodcovská doložka bola dojednaná v bode 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a je písaná prehľadne a čitateľným písmom, pričom z nej už na prvý pohľad vyplýva alternatívna možnosť riešenia sporov medzi klientom a veriteľom pred rozhodcovským súdom alebo všeobecným súdom. Rozhodcovská doložka je nevýhradnou doložkou. Predmetná rozhodcovská doložka bola dojednaná v súlade s právnymi predpismi platnými a účinnými v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a z tohto dôvodu nemožno mať žiadne pochybnosti a jej legitímnosti. Na základe uvedeného má teda za to, že rozhodcovská doložka nepredstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a ani nepožaduje výlučné podriadenie sa rozhodcovskému konaniu.

6. K odvolaniu sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá zotrvala na svojich doterajších podaniach.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli odvolacieho súdu a na jeho webovej stránke a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

9. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

10. Podľa § 52 ods.1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy (28.09.2006) spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy

11. Podľa § 52 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy (28.09.2006) dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej

obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

12. Podľa § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

13. Je nesporné, že žalobkyňa so žalovaným uzatvorila dňa 28.09.2006 zmluvu o úvere, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 14.000,- Sk (464,72 eura), ktorý sa zaviazala žalobkyňa vrátiť spolu s poplatkom vo výške 13.360,- Sk (443,47 eura) formou 12 mesačných splátok vo výške 2.280,- Sk (75,68 eura).

14. Odvolací súd v súlade s názorom súdu prvej inštancie má za to, že zmluva o úvere uzatvorená medzi stranami sporu dňa 28.09.2006 je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle Občianskeho zákonníka (§ 52 a nasl. v spojení s § 23a ods. 1 zákona č. 634/1992 Zb.), keďže ide o formulárovú zmluvu, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalobkyne (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu), iné údaje umožňujúce identifikovať žalobkyňu ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec uvedené nie sú.

15. Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že zmluva bola uzavretá podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Predmetná vec sa však týka záväzkovo - právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda o typický občianskoprávny vzťah. Z obsahu spisu možno vyvodiť záver, že v prípade namietanej zmluvy ide o formulárovú zmluvu, ktorej obsah žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Za typovú zmluvu, ktorá sa používa vo viacerých prípadoch (štandardná, formulárová) treba považovať nielen všeobecné obchodné podmienky, ale aj predformulované znenia rôznych variant zmlúv, resp. zmluvných ustanovení. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

16. Odvolací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ). Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu lex specialis, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

17. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred, a to pre väčší počet spotrebiteľov. Žalovaný má v predmete svojej podnikateľskej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným tvrdené, a ani preukázané, aby úver poskytoval žalobkyňi za účelom výkonu zamestnania, povolania alebo podnikania. Veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom ku dňu 28.09.2006 je fyzická alebo právnická osoba poskytujúca spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania a spotrebiteľom podľa § 3 ods. 2 tohto právneho predpisu je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

18. Zmyslom zákonnej úpravy o spotrebiteľských úveroch je ochrana záujmov spotrebiteľa. Účelom uvádzania zákonom stanovených náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere je zabezpečiť spotrebiteľovi dostatočné množstvo informácií o podmienkach úveru, nákladoch a záväzkoch, ktoré z neho vyplývajú.

19. V predmetnej zmluve o úvere chýba akýkoľvek údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Tento údaj predstavuje jednu z náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) ZoSÚ. S neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov sa nespája neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Citovaný zákon však v § 4 ods. 2 písm. g) poskytuje spotrebiteľovi zvýšenú ochranu, a to v tom, že v prípade, ak nie je ročná percentuálna miera nákladov uvedená v zmluve, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri takejto právnej úprave, ak zmluva o úvere zo dňa 28.09.2006, údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov neobsahovala, žalovanému nemohol vzniknúť zákonný nárok na zaplatenie dohodnutých poplatkov.

20. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa náležite vyrovnal aj s argumentom žalovaného o existencii rozhodcovského rozsudku, ktorý mal založiť prekážku res iudicata. Dňa 20.04.2007 bol vydaný rozsudok sp. zn. SR 2616/07 Stálym rozhodcovským súdom - Slovenská rozhodcovská a.s., ktorým bola žalobkyňa zaviazaná na zaplatenie 33.391,- Sk (1.108,38 eur) s 0,25 % p.a. úrokom z omeškania od 29.03.2007 do zaplatenia. Odvolací súd poukazuje na to, že už v minulosti v právnej veci práve žalovaného explicitne v rozsudku sp. zn. 21Co/25/2012 zo dňa 18.6.2013 konštatoval, že právoplatný rozhodcovský rozsudok na plnenie predstavuje prekážku rozsúdenej veci v konaní, nie však rozsudok založený na neprijateľnej rozhodcovskej doložke (porov. „Nulitný rozhodcovský rozsudok nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci“, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 31.05.2012, č. k. 10CoE/308/2011-39). Predmetný rozsudok bol podrobený kontrole ústavnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky tento záver neoznačil za ústavne nekonformný a pritom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 25/2014 zo dňa 22.1.2014). Tento záver bol prijatý i Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo/122/2011 zo dňa 9.2.2012 cit.: „Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu.“ Obdobne tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo dňa 16.1.2013 cit.: „V prípade, ak exekučným titulom má byť rozhodnutie orgánu verejnej správy, ktorý nemal právomoc na jeho vydanie, považuje právna teória i súdna prax takéto rozhodnutie za zdanlivé, ničotné (nulitné - paakt), teda z právneho hľadiska za neexistujúce a nikoho nezaväzujúce. Obdobné dôsledky treba priznať aj rozhodnutiu iného orgánu, ak tento orgán nemal právomoc ho vydať, pokiaľ to právna úprava nevyklučuje. Rozhodnutie postihnuté nedostatkom právomoci orgánu, ktorý ho vydal, tak nie je spôsobilé ani založiť prekážku res iudicata.“

21. Predmetná rozhodcovská doložka upravená v čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru tvoriacich neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere zo dňa 28.09.2006 (č. I. 37 spisu) upravuje riešenie sporov tak, že podľa voľby žalovaného bude vec riešiť rozhodcovský súd alebo všeobecný súd, podľa toho, na ktorom súde podá žalobu žalujúca zmluvná strana.

22. Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 27.9.2010, v zmysle ktorého „zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31.12.2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008“.

23. Vopred pripravená zmluvná podmienka predmetnej zmluvy o úvere, ktorú nemožno meniť individuálnym dojednaním svedčia o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala vôľu, ale ani možnosť si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne.

24. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanie je nepochybne forma doložky, t.j. skutočnosť, že bola predložená žalobkyni ako spotrebiteľovi ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru vo formulárovej podobe, bez možnosti zmeny jej obsahu, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú doložku neuzavrieť. Zmluvné dojednanie, ktoré nie je spotrebiteľom individuálne vyjednané je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

25. Žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal, že so žalobkyňou uzavrel platnú rozhodcovskú doložku (zmluvu), ktorá by tak zakladala právomoc rozhodcovského súdu na rozhodovanie prípadných sporov medzi žalobkyňou a žalovaným. Z uvedeného dôvodu rozhodcovský súd konal bez toho, aby mal právomoc, čo spôsobuje, že vydaný rozhodcovský rozsudok trpí nespôsobilosťou založiť prekážku res iudicata.

26. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok, vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

27. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1. CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).